

V Bruseli 20. 3. 2024
COM(2024) 133 final

2024/0069 (NLE)

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

týkajúce sa posilneného rámca kvality pre stáže

{SEC(2024) 97 final} - {SWD(2024) 66 final} - {SWD(2024) 67 final} -
{SWD(2024) 68 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Predsedníčka von der Leyenová vo svojich politických usmerneniach¹ zdôraznila potrebu posilniť sociálne trhové hospodárstvo Európy a podporovať „rast, ktorý bude vytvárať kvalitné pracovné miesta, najmä pre mladých ľudí“.

Nezamestnanosť mladých ľudí je naďalej pretrvávajúcou výzvou v EÚ, keďže miera nezamestnanosti mladých ľudí je viac než dvojnásobne vyššia ako celková miera nezamestnanosti². Mimoriadna výzva spočíva v aktivovaní väčšieho počtu mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (ďalej len „NEET“) a ktorí čelia osobitným prekážkam brániacim v ich účasti na trhu práce. V Akčnom pláne na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv³ sa preto stanovuje cieľ znížiť mieru mladých ľudí vo veku od 15 do 29 rokov, ktorí sú NEET, z 12,6 % (2019) na 9 % do roku 2030, a to najmä zlepšením ich vyhliadok na zamestnanie.

Stáže môžu mladým ľuďom poskytnúť príležitosť získať praktické a profesijné skúsenosti a zlepšiť si svoje zručnosti, čím uľahčujú ich prístup na trh práce. Zamestnávateľom ponúkajú príležitosť prilákať, odborne vyškoliť a udržať si svojich zamestnancov. Hodnota stáže však závisí od jej kvality. Kvalitná stáž si vyžaduje spravodlivé a transparentné pracovné podmienky a primeraný obsah vzdelávania. Okrem toho inkluzívne stáže môžu pomôcť poskytnúť každému príležitosti na prístup na trh práce vrátane mladých ľudí v zraniteľných situáciách.

Podľa odhadov založených na údajoch európskeho výberového zisťovania pracovných síl (VZPS EÚ) je v EÚ 3,1 milióna stážistov (údaje za rok 2019), z čoho 1,6 milióna tvoria platení a 1,5 milióna neplatení stážisti. Čoraz väčší počet stážistov v EÚ sa zúčastňuje na cezhraničných stážach (21 % stážistov v roku 2023 v porovnaní s 9 % v roku 2013)⁴, čo svedčí o potenciáli stáží prispievať k spravodlivej mobilite pracovnej sily v EÚ. Z odhadov takisto vyplýva, že v roku 2019 približne 370 000 platených stážistov⁵ absolvovalo dlhodobú stáž (viac ako 6 mesiacov) vrátane po sebe nasledujúcich/opakovaných stáží u toho istého zamestnávateľa. Z uvedeného počtu približne 100 000 stážistov absolvovalo dlhodobú stáž s nekvalitným obsahom vzdelávania⁶.

¹ Politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu 2019 – 2024. Ambicióznejšia Únia. Môj plán pre Európu. K dispozícii [online](#).

² V januári 2024 bola nezamestnanosť mladých ľudí (vo veku od 15 do 25 rokov) na úrovni 14,9 %, zatiaľ čo všeobecná miera nezamestnanosti (ľudia vo veku od 20 do 64 rokov) dosiahla 6,0 % (Eurostat).

³ [COM\(2021\) 102 final](#).

⁴ [Rýchly prieskum Eurobarometra č. 523 \(2964/FL523\)](#).

⁵ Nezahŕňa to stáže, ktoré sú povinné na prístup k profesii.

⁶ Tieto údaje by sa mali vykladať opatrne, keďže vychádzajú z kombinácie výsledkov rýchleho prieskumu Eurobarometra č. 523 (podiel stážistov, ktorí absolvovali stáž s celkovým trvaním viac než 6 mesiacov a ktorí takisto uviedli, že sa nenaučili profesijne užitočné veci) a údajov VZPS EÚ o počte platených stážistov.

Odporúčanie Rady z roku 2014 o rámci kvality pre stáže je dôležitým referenčným bodom na určenie toho, čo predstavuje kvalitná stáž. Stanovujú sa v ňom usmernenia pre stáže mimo učebných plánov a povinnej odbornej prípravy.

Komisia v rámci svojho hodnotenia tohto odporúčania Rady⁷ uskutočneného v roku 2023 identifikovala známky pozitívneho vplyvu rámca kvality pre stáže na kvalitu stáží v EÚ. Takisto potvrdila, že pre mladých ľudí sú stáže naďalej dôležitou cestou, ako vstúpiť na trh práce. Navyše kvalitné stáže môžu byť pre ľudí v akomkoľvek veku užitočnou príležitosťou na zvýšenie úrovne zručností a/alebo rekvalifikáciu s cieľom získať praktické zručnosti na pracovisku a dať svojej kariére nový smer.

V hodnotení sa však zdôraznili aj oblasti, ktoré by sa mohli ďalej posilniť a zlepšiť. Napríklad sa v ňom odporúčalo lepšie začlenenie zásad kvality do vnútroštátnych právnych predpisov, najmä v prípade stáží na otvorenom trhu, dôslednejšie monitorovanie a presadzovanie s cieľom zabezpečiť uplatňovanie zásad kvality v praxi a zvyšovanie informovanosti medzi rôznymi kľúčovými zainteresovanými stranami. Takisto sa v ňom poukázalo na potrebu väčšej podpory zamestnávateľov, napríklad prostredníctvom finančnej podpory a praktického usmernenia. Okrem toho sa v hodnotení zdôraznilo, že by sa malo zintenzívniť úsilie s cieľom poskytnúť mladým ľuďom konkrétnejšie a praktickejšie informácie o cezhraničných stážach. Identifikovali sa v ňom aj dodatočné kritériá kvality, napríklad spravodlivá mzda a sociálna ochrana, pravidlá týkajúce sa stáží na diaľku/hybridných stáží, lepšie riešenie potrieb skupín v zraniteľných situáciách a posilnená podpora stážistov počas stáže a po nej. V hodnotení sa uviedla aj možnosť rozšíriť rozsah pôsobnosti rámca kvality pre stáže zo stáží na otvorenom trhu a stáží, ktoré sú súčasťou aktívnych politík trhu práce, tak, aby sa vzťahoval aj na iné stáže, napríklad tie, ktoré sú súčasťou učebných plánov formálneho vzdelávania a odbornej prípravy.

Rôzne zainteresované strany vyzvali Komisiu, aby zlepšila kvalitu stáží:

- Správa o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy⁸ obsahuje výzvu, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby stáže a pracovné miesta mladých ľudí spĺňali štandardy kvality vrátane noriem týkajúcich sa odmeňovania, a aby boli neplatené stáže na trhu práce a mimo formálneho vzdelávania zakázané prostredníctvom právneho nástroja.
- Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) vo svojom stanovisku z 15. júna 2023 s názvom Rovnaké zaobchádzanie s mladými ľuďmi na trhu práce⁹ poznamenal, že stáže by mali ponúkať kvalitný obsah vzdelávania a primerané pracovné podmienky a nemali by byť náhradou za riadne pracovné miesta ani predpokladom pre pracovné umiestnenie.
- Vo svojom stanovisku z 5. februára 2021 s názvom Podpora zamestnanosti mladých ľudí: most k pracovným miestam pre ďalšiu generáciu – posilnenie záruky pre mladých ľudí¹⁰ sa Európsky výbor regiónov domnieval, že stáže a učňovská príprava by mladým ľuďom mali v prvom rade poskytovať nové poznatky a skúsenosti, ktoré im môžu pomôcť pri rozhodovaní o ich budúcej kariére a rozvíjaní zručností s cieľom získať prístup k trvalému zamestnaniu.

⁷ K dispozícii [online](#).

⁸ [Konferencia o budúcnosti Európy. Správa o konečnom výsledku. Máj 2022.](#)

⁹ [K dispozícii online.](#)

¹⁰ K dispozícii [online](#).

Konkrétne Európsky parlament prijal 14. júna 2023 uznesenie na základe článku 225 ZFEÚ¹¹, v ktorom vyzýva Komisiu, aby aktualizovala a posilnila odporúčanie Rady z roku 2014 a premenila ho na silnejší legislatívny nástroj. Takisto vyzval Komisiu, aby zabezpečila minimálne štandardy kvality stáží vrátane odmeňovania.

Komisia v tejto súvislosti oznámila aktualizáciu rámca kvality pre stáže vo svojom pracovnom programe Komisie na rok 2023¹² s cieľom riešiť problémy vrátane spravodlivej mzdy a prístupu k sociálnej ochrane, ako súčasť svojho záujmu vykonávať Akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv a dosiahnuť ciele EÚ do roku 2030 v oblastiach zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby.

Zámerom navrhovaného odporúčania je zlepšiť kvalitu stáží, najmä pokiaľ ide o obsah vzdelávania a odbornej prípravy a pracovné podmienky, s cieľom zjednodušiť prechod zo vzdelávania, nezamestnanosti alebo nečinnosti do práce. Uplatňuje sa na všetkých stážistov bez ohľadu na ich postavenie v zamestnaní. Uplatňuje sa na stážistov, ktorí sú pracovníkmi, a to len vtedy a v rozsahu, v akom právo EÚ nestanovuje rovnocenné alebo priaznivejšie ustanovenia.

Pokiaľ ide o druhy stáží, navrhovaným odporúčaním sa rozširuje rozsah pôsobnosti odporúčania z roku 2014 (vzťahujúceho sa na stáže na otvorenom trhu a stáže, ktoré sú súčasťou aktívnych politík trhu práce) aj na stáže, ktoré sú súčasťou učebných plánov formálneho vzdelávania a odbornej prípravy, a stáže, ktorých absolvovanie je povinné na prístup ku konkrétnej profesii (napr. v oblasti medicíny, architektúry atď.).

Tento návrh vychádza zo zistení hodnotenia odporúčania Rady z roku 2014, z uznesenia Európskeho parlamentu, názorov zhromaždených prostredníctvom konzultácie so sociálnymi partnermi na úrovni EÚ v súlade s článkom 154 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), názorov predložených inými zainteresovanými stranami, dôkazov získaných prostredníctvom štúdie na podporu iniciatívy v oblasti kvalitných stáží¹³ a z uvedeného prieskumu Eurobarometra.

Spolu s navrhovaným aktualizovaným odporúčaním Komisia navrhuje aj smernicu [COM(2024) 132] zameranú na podporu členských štátov pri zlepšovaní a presadzovaní pracovných podmienok stážistov, ktorí sú pracovníkmi, a v boji proti vydávaniu riadnych pracovnoprávných vzťahov za stáže. Navrhovaná smernica sa uplatňuje na stážistov v EÚ, ktorí majú pracovnú zmluvu alebo pracovnoprávny vzťah, ako to stanovuje právo, kolektívne zmluvy alebo platná prax v členských štátoch, a ktoré sú v súlade s prihliadnutím na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

EÚ sa v rámci Európskeho roku zručností zaviazala podporovať myslenie, kde sú zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácia normou. Odstránením rozdielov v ponuke zručností a dopytu po nich a ich nesúladu v celej EÚ sa posilní konkurencieschopnosť, najmä mikropodnikov a malých a stredných podnikov, lepším zosúladením potrieb zamestnávateľov so zručnosťami

¹¹ K dispozícii [online](#).

¹² [COM\(2022\) 548 final](#).

¹³ [Study exploring the context, challenges and possible solution in relation to the quality of traineeships in the EU](#) (Štúdia skúmajúca súvislosti, výzvy a možné riešenie vo vzťahu ku kvalite stáží v EÚ) vypracovaná konzorciom zloženým zo spoločnosti Ernst & Young (EY), Centra pre európske politické štúdie (CEPS) a spoločnosti Open Evidence (pripravuje sa).

a ambíciami ľudí. Rovnaký prístup k rozvoju zručností a učeniu sa na pracovisku pomôže znížiť nerovnosti, a to najmä tak, že umožnení ľuďom plne sa zapájať do hospodárstva a spoločnosti. Európsky rok zručností nasleduje po Európskom roku mládeže, v rámci ktorého sa zdôraznila potreba poskytnúť ďalší impulz na tvorbu kvalitných pracovných príležitostí pre mladých ľudí v súlade s jedenástimi cieľmi v oblasti mládeže v rámci stratégie EÚ pre mládež na roky 2019 – 2027¹⁴. Komisia sa vo svojom oznámení o Európskom roku mládeže 2022 zaviazala aktualizovať v roku 2024 svoj rámec kvality pre stáže s cieľom riešiť otázky ako spravodlivá mzda a prístup k sociálnej ochrane¹⁵.

V rámci balíka opatrení na podporu zamestnanosti mladých ľudí¹⁶ z júla 2020 navrhla Komisia dve odporúčania, ktoré Rada následne prijala: most k pracovným miestam – posilnenie záruky pre mladých ľudí¹⁷ a modernizovaný európsky rámec pre odborné vzdelávanie a prípravu¹⁸. V prvom z uvedených odporúčaní sa konkrétne odporúča, aby ponuky stáží splňali minimálne štandardy stanovené v rámci kvality pre stáže. V druhom odporúčaní sa stanovujú kľúčové zásady na zabezpečenie toho, aby sa odborné vzdelávanie a príprava rýchlo prispôbili potrebám trhu práce a poskytovali kvalitné možnosti vzdelávania pre mladých ľudí a dospelých. Veľký dôraz kladie na lepšie príležitosti na učenie sa na pracovisku a lepšie zabezpečovanie kvality.

Podobne ako stáže, aj učňovská príprava je cesta, ako výrazne uľahčiť prechod na trh práce. Balík opatrení na podporu zamestnanosti mladých ľudí poskytol nový impulz v oblasti učňovskej prípravy, a to aj prostredníctvom Európskeho združenia učňovskej prípravy¹⁹.

Tieto iniciatívy sa zameriavajú na zlepšenie kvality a účinnosti opatrení EÚ na podporu zamestnanosti mladých ľudí a sú podporované z finančných prostriedkov EÚ. Okrem iného sa nimi vykonáva prvá a štvrtá zásada Európskeho piliera sociálnych práv. Tieto zásady stanovujú právo na „kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie“ a právo mladých ľudí na „ďalšie vzdelávanie, učňovskú prípravu, stáž alebo ponuku kvalitného pracovného miesta do štyroch mesiacov od straty zamestnania alebo ukončenia vzdelávania“.

Navrhované odporúčanie je v súlade s príslušnými existujúcimi nástrojmi, najmä:

- smernicou (EÚ) 2019/1152 o transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach, ktorej cieľom je zlepšiť transparentnosť informácií poskytovaných (písomne) stážistom,
- rámcovou smernicou o bezpečnosti a ochrane zdravia (BOZP) pri práci²⁰, v ktorej sa stanovujú hlavné zásady podpory zlepšovania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Zaručujú sa ňou minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v celej EÚ. Rámcová smernica potvrdzuje, že pokiaľ ide o bezpečné pracovisko, na pracovníkov a stážistov sa uplatňujú rovnaké pravidlá, a dopĺňajú ju ďalšie smernice zamerané na konkrétne aspekty bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

¹⁴ Ú. v. EÚ C 456, 18.12.2018, s. 16.

¹⁵ COM(2024) 1 final.

¹⁶ COM(2020) 276 final.

¹⁷ Ú. v. EÚ C 372, 4.11.2020, s. 1 – 9.

¹⁸ Ú. v. EÚ C 417, 2.12.2020, s. 1 – 16.

¹⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147>.

²⁰ Ú. v. ES L 183, 29.6.1989, s. 1 – 8.

- odporúčaním Rady o prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby²¹, v ktorom sa členským štátom odporúča, aby pracovníkom (vrátane stážistov, ktorí sú pracovníkmi) aj samostatne zárobkovo činným osobám zabezpečili prístup k účinnej a primeranej sociálnej ochrane. Uvedené odporúčanie sa týka dávok v nezamestnanosti, nemocenských a nemocenských vecných dávok, dávok v materstve a otcovstve, peňažných dávok v invalidite, starobných a pozostalostných dávok a dávok v prípade nehôd na pracovisku a chorôb z povolania. Hoci odkazuje na uvedené odporúčanie, navrhované odporúčanie bude nabádať k zabezpečeniu prístupu k primeranej sociálnej ochrane pre všetkých stážistov v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi,
- smernicou Rady, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani²², ktorou sa stanovuje všeobecný rámec na boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolani na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania.

Ciele navrhovaného odporúčania týkajúce sa rovnakých príležitostí a začlenenia skupín v zraniteľných situáciách vrátane osôb so zdravotným postihnutím sú v súlade s Chartou základných práv Európskej únie, so zásadami 3 a 17 Európskeho piliera sociálnych práv a stratégiou v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030.

Navrhované odporúčanie môže takisto pomôcť prispievať k riešeniu cieľa zamestnanosti podľa strategického rámca EÚ pre rovnosť, začleňovanie a účasť Rómov na roky 2020 – 2030²³, ktorým je zabezpečiť, aby sa do roku 2030 znížila miera NEET u Rómov aspoň o polovicu. Je v súlade s odporúčaním Rady o rovnosti, začleňovaní a účasti Rómov²⁴, najmä podľa jeho kapitoly 8 o prístupe ku kvalitnému a udržateľnému zamestnaniu pre Rómov.

Navrhované opatrenia uľahčujúce cezhraničnú mobilitu sú v súlade s cieľmi programu Erasmus+, ktorý ponúka príležitosti nadnárodnej a medzinárodnej vzdelávacej mobility, a to aj stážistom.

Okrem toho je navrhované odporúčanie v súlade s odporúčaním Rady z 15. marca 2018 týkajúcom sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu²⁵, v ktorom sa stanovuje 14 kľúčových kritérií na vymedzenie kvalitnej a účinnej učňovskej prípravy, čím sa zabezpečuje rozvoj zručností súvisiacich s prácou, ako aj osobný rozvoj učňov. Podľa uvedeného odporúčania sa učňovská príprava chápe ako systémy formálneho odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len „OVP“), ktoré kombinujú učenie sa v inštitúciách vzdelávania alebo odbornej prípravy s významným podielom učenia sa na pracovisku v spoločnostiach a na iných pracoviskách. Vedú ku kvalifikáciám uznávaným na vnútroštátnej úrovni, sú založené na dohode vymedzujúcej práva a povinnosti učňa, zamestnávateľa a prípadne inštitúcie odborného vzdelávania a prípravy, a zabezpečujú, že učeň za svoju prácu dostáva mzdu alebo inú náhradu. Za učňovskú prípravu sa označujú úplné programy vedúce k získaniu kvalifikácie, pričom učni v ideálnom prípade strávia aspoň polovicu učňovskej prípravy na pracovisku. Naopak za stáže, ktoré sú súčasťou učebných plánov formálneho vzdelávania a odbornej prípravy, sa označuje obmedzená vzdelávacia skúsenosť získaná na pracovisku zakotvená v programe vzdelávania a odbornej prípravy. Učňovská príprava preto

²¹ Ú. v. EÚ C 387, 15.11.2019, s. 1 – 8.

²² Ú. v. ES L 303, 2.12.2000, s. 16 – 22.

²³ COM(2020) 620 final. K dispozícii [online](#).

²⁴ Ú. v. EÚ C 93, 19.3.2021, s. 1 – 14.

²⁵ Ú. v. EÚ C 153, 2.5.2018, s. 1 – 6.

zvyčajne trvá dlhšie ako stáž. Keďže stáže a učňovská príprava sa medzi členskými štátmi značne líšia, členské štáty sa vyzývajú, aby posúdili, ktorý z týchto dvoch rámcov kvality sa uplatňuje na vzdelávacie skúsenosti OVP získané na pracovisku v závislosti od ich vnútroštátnych a regionálnych špecifik. S cieľom zabezpečiť, aby všetkým študentom, ktorí sa učia na pracovisku, bola poskytovaná najvyššia úroveň ochrany sa členské štáty vyzývajú, aby v súlade s vnútroštátnym kontextom uplatňovali tie rámcové podmienky, ktoré z týchto dvoch rámcov poskytujú viac ochrany.

Okrem toho sa v navrhovanom odporúčaní zohľadňujú názory Európskeho dvora audítorov. Európsky dvor audítorov vo svojom preskúmaní s názvom Opatrenia EÚ v oblasti stáží pre mladých ľudí²⁶ poznamenal, že členské štáty neuplatňujú usmernenia EÚ týkajúce sa kvalitných stáží jednotne a že tu môžu existovať nerovnaké príležitosti na stáže a prístup k nim.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Návrh je v súlade s nedávnymi politikami EÚ, ktoré sa zameriavajú na posilnenie postavenia ľudí prostredníctvom vzdelávania, odbornej prípravy a zručností. Cieľom Európskeho programu v oblasti zručností²⁷ je posilniť udržateľnú konkurencieschopnosť EÚ, zabezpečiť sociálnu spravodlivosť a podporiť odolnosť mladých ľudí.

Návrh je takisto v súlade s návrhom odporúčania Rady z 15. novembra 2023 s názvom Európa v pohybe – príležitosti vzdelávacej mobility pre všetkých²⁸. Cieľom je zlepšiť prístup k možnostiam vzdelávania v celej EÚ pre všetkých mladých ľudí vrátane mladých ľudí s nedostatkom príležitostí, ako sú osoby so zdravotným postihnutím. Takisto sa ním podporuje atraktivnosť EÚ ako vzdelávacej destinácie pre talenty z krajín mimo EÚ.

Finančné investície do zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie sú stredobodom Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+), Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, Fondu na spravodlivú transformáciu a programu Erasmus+, ako aj programu Digitálna Európa. Rozvoj zručností je takisto podporovaný investíciami z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) do infraštruktúry a vybavenia v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy. V navrhovanom odporúčaní sa zohľadňujú ciele ESF+, ktoré podporujú členské štáty a regióny v ich úsilí zabezpečiť rovnaký prístup k príležitostiam na odbornú prípravu a rozvoj zručností a zvýšiť zamestnateľnosť európskej pracovnej sily, najmä mladých ľudí. Podporuje ciele Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, najmä jeho piliere politik pre budúcu generáciu. Navrhované odporúčanie je takisto v súlade so zámerom Fondu na spravodlivú transformáciu podporovať spravodlivú transformáciu na klimaticky neutrálne hospodárstvo so zameraním na najviac postihnuté regióny.

Jeho ciele sú navyše v súlade s cieľmi iniciatívy ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve – vytýčiť si cieľ, naučiť sa, zvládnuť, dosiahnuť), ktorá je financovaná z ESF+ a ktorej cieľom je pomáhať znevýhodneným mladým ľuďom, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), začleniť sa do spoločnosti uľahčením ich návratu do vzdelávania, odbornej prípravy alebo zamestnania. Nástroj technickej podpory ponúka členským štátom, ak o to požiadajú, prispôsobené odborné znalosti na zreformovanie a zlepšenie vzdelávacej mobility, najmä prostredníctvom hlavných iniciatív zameraných na

²⁶ [K dispozícii online.](#)

²⁷ COM(2020) 274 final.

²⁸ COM(2023) 719 final. 2023/0405 (NLE).

prilákanie talentov, vzdelávanie mládeže a zručnosti. Nájdenie kvalifikovaných pracovníkov je výzvou pre čoraz väčší počet malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“), čo sa takisto zdôrazňuje v stratégii pre MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu²⁹. V stratégii sa zdôrazňuje, že EÚ môže ďalej pomáhať pri riešení týchto výziev uľahčovaním prístupu k odbornej príprave a poskytovaním podpory pri zosúladovaní dopytu MSP po talentoch s ponukou na trhu práce. Návrh bude dopĺňať tento prístup. Návrh je takisto v súlade s aktom o emisne neutrálnom priemysle, najmä s navrhovaným zriadením európskych akadémií zručností, tým, že prispieva ku kvalifikovanej pracovnej sile prostredníctvom kvalitných stáží, ktoré môžu pomôcť riešiť nedostatok zručností a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. To by malo zmierniť potrebu zručností v technologických odvetviach v oblasti emisnej neutrálnosti.

Táto iniciatíva je takisto jedným z opatrení stanovených v akčnom pláne Komisie o nedostatku zručností a pracovnej sily v EÚ³⁰.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Návrh je založený na článku 153 ods. 1 písm. b), článku 165 ods. 4, článku 166 ods. 4 a článku 292 ZFEÚ.

Podľa článku 153 ods. 1 písm. b) ZFEÚ musí EÚ podporovať a dopĺňať činnosti členských štátov v oblasti pracovných podmienok.

Podľa článku 165 ZFEÚ musí EÚ prispievať k rozvoju kvalitného vzdelávania podporovaním spolupráce medzi členskými štátmi a, ak je to potrebné, podporovaním a dopĺňovaním činnosti členských štátov pri plnom rešpektovaní ich zodpovednosti za obsah výučby a organizácie vzdelávacích systémov a za ich kultúrnu a jazykovú rozmanitosť. Podľa článku 165 ods. 4 ZFEÚ sa vylučuje harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov, pričom Rada môže na návrh Komisie prijať odporúčania.

Podľa článku 166 ZFEÚ musí EÚ uskutočňovať politiku odborného vzdelávania, ktorá podporuje a dopĺňa činnosť členských štátov pri plnom rešpektovaní ich zodpovednosti za obsah a organizáciu odborného vzdelávania. Podľa článku 166 ods. 4 ZFEÚ sa vylučuje harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov, pričom Rada môže na návrh Komisie prijať odporúčania.

Podľa článku 292 ZFEÚ môže Rada prijať odporúčania na základe návrhu Komisie v oblastiach, ktoré patria do právomoci EÚ.

• Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

EÚ je vo svojej práci na rozvíjaní kvalitného vzdelávania a odbornej prípravy a pri vykonávaní politiky odbornej prípravy zodpovedná za podporu spolupráce medzi členskými štátmi a v prípade potreby za podporu a dopĺňanie ich činnosti. V tejto súvislosti je vymedzenie spoločného chápania toho, čo predstavuje kvalitné stáže v celej EÚ, úlohou, ktorú možno riešiť len na úrovni EÚ.

²⁹ Oznámenie Komisie o stratégii pre MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu [COM(2020) 103 final].

³⁰ COM(2024) 131 final.

Posilneným rámcom kvality pre stáže sa v súlade s článkami 165, 166 a 153 ZFEÚ podpora a doplnia vnútroštátne opatrenia v tejto oblasti. V rámci tejto iniciatívy sa uplatňuje zásada subsidiarity tým, že sa plne zohľadňuje skutočnosť, že systémy vzdelávania a odbornej prípravy patria do vnútroštátnej právomoci, zatiaľ čo EÚ môže podporovať a dopĺňať vnútroštátne politiky v oblasti pracovných podmienok. Pri tejto iniciatíve sa plne rešpektuje rozmanitosť vnútroštátnych systémov stáží a navrhuje sa súbor spoločných kritérií na podporu týchto rôznych systémov, čím sa zaručí prínos pre stážistov (bez ohľadu na ich postavenie v zamestnaní), ako aj pre poskytovateľov stáží.

Iniciatívou sa v celej EÚ zlepši transparentnosť a vzájomné chápanie systémov stáží, najmä kvalita stáží. Môže to mať pozitívny vplyv aj na cezhraničnú mobilitu stážistov, keďže koordinovaným prístupom na úrovni EÚ by sa zabezpečili synergie a spolupráca, čím by sa maximalizovali pozitívne účinky presahovania.

Poskytovanie usmernení na úrovni EÚ navyše prispieva k vytvoreniu spoločného chápania toho, ako možno zlepšiť kvalitu stáží. To môže pomôcť aj členským štátom pri využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov, najmä Európskeho sociálneho fondu plus a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, pri riešení nezamestnanosti a nečinnosti mladých ľudí.

- **Proporcionalita**

Opatrenia navrhnuté v navrhovanom odporúčaní sú primerané sledovaným cieľom. Návrhom sa podpora reformné procesy začaté jednotlivými krajinami v oblasti stáží a doplní sa ním úsilie členských štátov v tejto oblasti ako súčasť rámca európskeho semestra pre správu hospodárskych záležitostí. Návrh rešpektuje postupy členských štátov a rozmanitosť ich systémov. Umožňuje diferencovaný prístup zohľadňujúci odlišnú hospodársku, finančnú a sociálnu situáciu členských štátov, ako aj rozmanité podmienky na trhu práce. Použitím existujúcich monitorovacích mechanizmov v rámci európskeho semestra sa zabezpečí, aby nevzniklo žiadne dodatočné administratívne zaťaženie.

- **Výber nástroja**

Navrhovaným nástrojom je odporúčanie Rady. Rešpektujú sa tým zásady subsidiarity a proporcionality. Odporúčanie vychádza z existujúceho práva EÚ a je v súlade s druhom dostupných nástrojov na prijatie opatrení v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnanosti na úrovni EÚ. Ako právny nástroj predstavuje záväzok členských štátov, pokiaľ ide o opatrenia stanovené v tomto odporúčaní, a poskytuje silný politický základ pre spoluprácu v tejto oblasti na úrovni EÚ. Zároveň plne rešpektuje právomoci členských štátov v oblasti politiky vzdelávania a odbornej prípravy a sociálnej politiky.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Hodnotenie³¹ odporúčania Rady z roku 2014 o rámci kvality pre stáže sa uskutočnilo v rokoch 2022 – 2023. V rámci hodnotenia sa zistilo, že pre mladých ľudí sú stáže naďalej dôležitou cestou, ako vstúpiť na trh práce. Kvalitné stáže, čo sú stáže, ktoré zohľadňujú zásady rámca

³¹ K dispozícii [online](#).

kvality pre stáže, prispievajú k zvyšovaniu zamestnateľnosti a pomáhajú zamestnávateľov prilákať, odborne vyškoliť a rekvalifikovať zamestnancov.

Stanovenie cieľov učenia sa a vzdelávania a písomná dohoda patrili z hľadiska účinnosti medzi zásady rámca kvality pre stáže, v prípade ktorých bolo najpravdepodobnejšie, že majú pozitívny vplyv na začlenenie mladých ľudí do trhu práce. Skutočný pokrok pri zavádzaní jeho zásad kvality do vnútroštátnych právnych predpisov bol však mierny. Od roku 2014 zaviedlo zmeny (buď stáží na otvorenom trhu alebo stáží v kontexte aktívnych politík trhu práce alebo oboch druhov stáží) 14 členských štátov, a to začlenením zásad kvality rámca kvality pre stáže do svojich legislatívnych alebo politických rámcov. Takéto zmeny prevládali viac vo vnútroštátnych právnych predpisoch upravujúcich stáže v kontexte aktívnych politík trhu práce (identifikované v 12 členských štátoch) než vo vnútroštátnych právnych predpisoch upravujúcich stáže na otvorenom trhu (identifikované v piatich členských štátoch). Hoci sa zistilo, že všeobecné rozšírenie konkrétnych právnych ustanovení, ako aj ich súlad so zásadami rámca kvality pre stáže sú v prípade stáží v kontexte aktívnych politík trhu práce vysoké, v prípade stáží na otvorenom trhu boli obmedzenejšie. Celkovo sa mierne zlepšenie z hľadiska súladu zaznamenalo v prípade stáží na otvorenom trhu, kde v roku 2016 mali úplne/prevažne zosúladené právne predpisy štyri členské štáty v porovnaní so siedmimi členskými štátmi v roku 2021. Rozsiahlejšie zlepšenie sa zaznamenalo pri stážach v kontexte aktívnych politík trhu práce, kde v roku 2021 malo právne predpisy v plnom/prevažnom súlade 18 členských štátov v porovnaní s 15 členskými štátmi v roku 2016. Zistilo sa, že priestor na zlepšenie existuje v samotnom uplatňovaní rámca kvality pre stáže v praxi a v jeho monitorovaní a uplatňovaní. Pokiaľ ide o uľahčenie cezhraničnej mobility stážistov v EÚ prostredníctvom rámca kvality pre stáže, hodnotenie poukázalo na skutočnosť, že hoci sa počet cezhraničných stáží zvýšil, mladí ľudia stále čelia ťažkostiam s účasťou na nich z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov a nedostupnosti praktických informácií. Zistilo sa, že využívanie Európskych služieb zamestnanosti (EURES) ako zdroja informácií je obmedzené.

Rámec kvality pre stáže poskytol pridanú hodnotu ako referenčný bod na úrovni EÚ pre regulačné opatrenia členských štátov v oblasti kvality stáží. Týkalo sa to najmä členských štátov s menej rozvinutými systémami stáží, kde rámec kvality pre stáže prispel k podpore politických a legislatívnych zmien na vnútroštátnej úrovni.

Pokiaľ ide o efektívnosť, hoci pri hodnotení chýbali kvantitatívne dôkazy o nákladoch a prínosoch, zainteresované strany vo všeobecnosti vnímali náklady spojené s vykonávaním rámca kvality pre stáže ako primerané prínosom. Prínosy pre zamestnávateľov zahŕňali lepšie pochopenie kvality stáže, výhody spojené s dobrým menom, zvýšenú atraktívnosť pre mladé talenty a udržateľnejší spôsob investovania do potenciálnych budúcich pracovníkov. Vykonávanie rámca kvality pre stáže mohlo byť však menej nákladovo efektívne pre malé podniky a mikropodniky než pre veľké firmy, keďže náklady týchto podnikov (vzhľadom na obmedzené ľudské a finančné zdroje) mohli byť vyššie v porovnaní s prínosmi. Rámec kvality pre stáže priniesol stážistov okrem iného lepšie pracovné podmienky a lepší obsah odbornej prípravy a vzdelávania, čím sa zvýšili ich šance na získanie riadneho pracovného miesta.

Zistilo sa, že rámec kvality pre stáže je v súlade s ostatnými iniciatívami, stratégiami, programami a finančnými nástrojmi na úrovni EÚ. Na vnútroštátnej a regionálnej úrovni sa zistila vyššia úroveň súladu s opatreniami týkajúcimi sa stáží v kontexte aktívnych politík trhu

práce než s opatreniami týkajúcimi sa stáží na otvorenom trhu. Napriek mnohým podobnostiam zásad kvality sa európsky rámec pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu³² považoval za rámec, ktorý vedie k väčšiemu zapojeniu zainteresovaných strán (napr. prostredníctvom špecializovaných sietí). Európsky rámec pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu sa takisto považoval za rámec, ktorý má vyššie a konkrétnejšie ciele v oblasti kvality a viac prínosov, keďže v odporúčaní týkajúcom sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu boli použité dôraznejšie formulácie a učňovská príprava je v členských štátoch často viac regulovaná na tripartitnom základe.

Niektorí respondenti (najmä zamestnávateľia) sa domnievali, že rámec kvality pre stáže by mal zostať „tak, ako je“, keďže ho považovali za dostatočne relevantný pri riešení potrieb stážistov. Rôzne zainteresované strany sa však domnievali, že relevantnosť rámca kvality pre stáže by sa mohla ďalej posilniť, najmä pokiaľ ide o odmeňovanie a sociálnu ochranu stážistov, dosah na skupiny v zraniteľných situáciách, ako aj prístup pre tieto skupiny. Navyše niektoré zainteresované strany považovali za potrebné, aby rámec kvality pre stáže riešil výzvy spojené s prácou na diaľku, ako aj s usmernením a mentorstvom v tejto súvislosti. Okrem toho niektoré zainteresované strany navrhli pridať do rozsahu pôsobnosti rámca kvality pre stáže aj stáže, ktoré sú súčasťou formálneho vzdelávania a odbornej prípravy. Niektoré zainteresované strany sa takisto domnievali, že v záujme zjednodušenia prechodu mladých stážistov do stabilného zamestnania by rámec kvality pre stáže mohol klásť väčší dôraz na podporu po umiestnení do zamestnania. Pokiaľ ide o nezáväznú povahu rámca kvality pre stáže, názory na to, či je takáto povaha vhodná na dosiahnutie cieľov rámca kvality pre stáže v plnej miere, sa rozchádzali. Na jednej strane niektoré zainteresované strany (najmä mládežnícke organizácie a odborové zväzy) argumentovali za záväzný nástroj s cieľom zvýšiť účinnosť rámca kvality pre stáže. Na druhej strane iné zainteresované strany (najmä zamestnávateľia a vnútroštátne orgány) tvrdili, že vzhľadom na rozdiely vo vnútroštátnych kontextoch a právne obmedzenia na úrovni EÚ poskytla nezáväzná povaha rámca kvality pre stáže primeraný a flexibilný referenčný rámec pre vnútroštátne právne predpisy.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

V roku 2022 sa uskutočnili konkrétne konzultačné činnosti v rámci hodnotenia rámca kvality pre stáže Komisiou v roku 2023³³, a to najmä prostredníctvom prieskumu v rámci verejnej konzultácie. Hodnotenie takisto zahŕňalo ciele konzultácie s vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi zodpovednými za politiky v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnanosti, so sociálnymi partnermi, s poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, odborníkmi z akademickej obce pracujúcimi na otázkach týkajúcich sa trhu práce, organizáciami zastupujúcimi mladých ľudí, mladými (bývalými, súčasnými a potenciálne budúcimi) stážistami a s inými zainteresovanými stranami na úrovni EÚ, vnútroštátnej a regionálnej úrovni. S cieľom osloviť všetky tieto zainteresované strany sa použili rôzne konzultačné činnosti a metódy, napríklad rozhovory, ciele konzultačné stretnutia, ciele prieskum medzi stážistami a prípadové štúdie.

Na účely tohto návrhu sa uskutočnila dvojfázová konzultácia so sociálnymi partnermi EÚ podľa článku 154 ZFEÚ. Počas prvej fázy, ktorá prebiehala od 11. júla do 15. septembra 2023, sa uskutočnili konzultácie so sociálnymi partnermi o potrebe a možnom smerovaní

³² K dispozícii [online](#).

³³ K dispozícii [online](#).

opatrenia na úrovni EÚ³⁴. Počas druhej fázy, ktorá prebiehala od 28. septembra do 9. novembra 2023, konzultovala Komisia so sociálnymi partnermi o cieľoch a potenciálnych legálnych možnostiach opatrenia na úrovni EÚ³⁵. Odborové zväzy uvítali zámer Komisie aktualizovať rámec kvality pre stáže. Domnievali sa, že hoci zásady rámca kvality pre stáže zostali relevantné, stážisti potrebovali záväznú ochranu (vo forme smernice) na zabezpečenie spravodlivej odmeny, pracovných podmienok a sociálnej ochrany. Touto smernicou by sa mal zabezpečiť prístup ku všetkým právam, ktoré majú riadni zamestnanci podľa existujúcich právnych predpisov EÚ. Odborové zväzy zdôrazňovali, že hlavným cieľom opatrenia na úrovni EÚ musí byť stanovenie záväzných minimálnych noriem pre stáže v EÚ a vytvorenie rovnakých podmienok odrádzajúcich od zneužívania. Zamestnávatelia sa domnievali, že zásady rámca kvality pre stáže z roku 2014 sú naďalej relevantné. Boli toho názoru, že by sa mala venovať väčšia pozornosť jeho vykonávaniu a monitorovaniu, hoci podľa nich by sa revidovaným odporúčaním Rady zabezpečila správna rovnováha medzi podporovaním minimálnych noriem a zachovaním flexibility. Zamestnávatelia podporili ciele týkajúce sa riešenia problematického využívania stáží, zlepšenia ich kvality a podpory prístupu k nim. Zamestnávatelia takisto poukázali na nedostatok údajov, najmä o stážach na otvorenom trhu, a vzájomný vzťah medzi odmeňovaním a kvalitou stáží. Sociálni partneri sa nedohodli na začatí rokovaní o uzavretí dohody na úrovni Únie v súlade s článkom 155 ZFEÚ.

Okrem toho sa v rámci štúdie skúmajúcej súvislosti, výzvy a možné riešenie vo vzťahu ku kvalite stáží v EÚ uskutočnil online prieskum s vnútroštátnymi zainteresovanými stranami. Cieľom bolo zhromaždiť informácie o súčasných postupoch podnikov, pokiaľ ide o stáže, a identifikovať osvedčené postupy vykonávané v členských štátoch a ich vplyv na kvalitu stáží. Prieskum prebiehal od 15. júna do 8. septembra 2023 a bol zameraný na vnútroštátne orgány verejnej moci, národné záujmové združenia/združenia zamestnávateľov, jednotlivé podniky, národné odborové zväzy, národné mládežnícke organizácie, organizácie občianskej spoločnosti a vzdelávacie inštitúcie. Uskutočnili sa aj ciele rozhovory so zainteresovanými stranami na úrovni EÚ.

Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie (GR EMPL), Generálne riaditeľstvo pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a MSP (GR GROW), Výkonná agentúra pre Európsku radu pre inováciu a MSP (Eisma) s podporou siete Enterprise Europe Network uskutočnili medzi 12. októbrom a 9. novembrom 2023 špecializovaný prieskum panel MSP.

Rýchly prieskum Eurobarometra (č. 523)³⁶ bol zameraný na to, ako mladí ľudia vnímajú svoje začlenenie do trhu práce, s osobitným dôrazom na stáže. Na online prieskume sa v období od 15. do 24. marca 2023 zúčastnilo 26 334 ľudí vo veku od 18 do 35 rokov zo všetkých členských štátov.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Navrhované odporúčanie vychádza z viacerých štúdií uskutočnených na podporu analýzy iniciatívy:

- zo štúdie objednanej od externých odborníkov, z ktorej sa použili predbežné výsledky: *Study exploring the context, challenges and possible solution in relation to the quality of traineeships in the EU* (Štúdia skúmajúca súvislosti, výzvy a možné

³⁴ [K dispozícii online.](#)

³⁵ [K dispozícii online.](#)

³⁶ [K dispozícii online.](#)

riešenie vo vzťahu ku kvalite stáží v EÚ) vypracovaná konzorciom zloženým zo spoločnosti Ernst & Young (EY), Centra pre európske politické štúdie (CEPS) a spoločnosti Open Evidence (pripravuje sa),

- z externej štúdie na podporu hodnotenia rámca kvality pre stáže, záverečná správa, január 2023³⁷,
- z rýchleho prieskumu Eurobarometra o pohľade mladých ľudí na svoje začlenenie do trhu práce s osobitným dôrazom na stáže³⁸.

Zohľadnilo sa aj legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z vlastnej iniciatívy z roku 2023 o kvalitných stážach v EÚ v spojení s príslušným posúdením európskej pridanej hodnoty výskumnej služby Európskeho parlamentu³⁹.

• **Posúdenie vplyvu**

Komisia v súlade so svojou politikou lepšej právnej regulácie uskutočnila posúdenie vplyvu⁴⁰. Z posúdenia vyplynula štruktúrovaná analýza politických problémov, zodpovedajúcich politických cieľov a možností politiky, pričom sa posúdil ich vplyv. Posúdila sa subsidiarita, účinnosť, efektívnosť, súdržnosť a proporionalita identifikovaných možností a to, ako monitorovať a hodnotiť iniciatívu v budúcnosti. Tieto činnosti boli podporené štruktúrovanou konzultáciou v rámci Komisie prostredníctvom medziútvarevej riadiacej skupiny⁴¹ a uvedenou pripravovanou štúdiou s názvom *Study exploring the context, challenges and possible solution in relation to the quality of traineeships in the EU* (Štúdia skúmajúca súvislosti, výzvy a možné riešenie vo vzťahu ku kvalite stáží v EÚ).

V posúdení vplyvu sa identifikovali tri problémy: 1. problematické využívanie stáží poskytovateľmi stáží; 2. nedostatočná kvalita stáží a 3. nerovný prístup k stážam. V rámci posúdenia vplyvu sa preskúmali tri možnosti politiky kombinujúce legislatívne aj nelegislatívne opatrenia, ktoré riešia ciele iniciatívy z hľadiska posilnenia uplatniteľných práv stážistov, zabránenia problematickému využívaniu stáží, zabezpečenia spravodlivých pracovných podmienok, zlepšenia obsahu vzdelávania a zlepšenia prístupu ku stážam a ich inkluzívnosti. V posúdení vplyvu možností sa zohľadnili aj potenciálne nezamýšľané dôsledky rôznych možností politiky vrátane dôsledkov na ponuku stáží.

Uprednostňovanou možnosťou politiky identifikovanou v posúdení vplyvu je balík pozostávajúci zo smernice uplatňujúcej sa na stážistov, ktorí sú pracovníkmi podľa práva EÚ, a aktualizované odporúčanie Rady vzťahujúce sa na všetkých stážistov. Očakáva sa, že tento balík bude mať pre stážistov sociálne prínosy znížením miery problémových a nekvalitných stáží prostredníctvom rovnakého zaobchádzania, spravodlivejšej mzdy a primeranej sociálnej ochrany, a zlepšením prístupu k stážam, najmä pre osoby v zraniteľných situáciách vrátane osôb so zdravotným postihnutím, osôb žijúcich vo vidieckych, vzdialených a v najvzdialenejších regiónoch, osôb zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a/alebo s migrantským pôvodom, osôb z rómskej komunity a osôb s nižším dosiahnutým

³⁷ [K dispozícii online.](#)

³⁸ [K dispozícii online.](#)

³⁹ [K dispozícii online.](#)

⁴⁰ Pracovný dokument útvarov Komisie, Správa o posúdení vplyvu (2024), ktorá je sprievodným dokumentom k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o zlepšení a posilnení pracovných podmienok stážistov a o boji proti vydávaniu pracovnoprávných vzťahov za stáže, a k návrhu odporúčania Rady o posilnenom rámci kvality pre stáže, *pripravuje sa*.

⁴¹ Vrátane Právneho servisu, generálneho tajomníka, GR CNECT, GR EAC, JRC, GR COMM, GR GROW, GR JUST, GR REGIO a GR AGRI.

stupňom vzdelania. Očakáva sa, že uprednostňovaná možnosť prinesenie poskytovateľom stáží ekonomické prínosy, napríklad spravodlivejšiu hospodársku súťaž na trhu, zvyšovanie produktivity a konkurencieschopnosti vďaka kvalifikovanejšej a rozmanitejšej pracovnej sile a nižším nákladom na hľadanie, zosúladenie a nábor. Pokiaľ ide o náklady spojené s uprednostňovanou možnosťou, tieto súvisia s možným zvýšením nákladov práce, s nákladmi na úpravu a možnými nákladmi vyplývajúcimi zo správnych alebo súdnych konaní. Očakáva sa, že prínosom pre štátne rozpočty a verejnú správu budú zvýšené daňové príjmy a príjmy zo sociálneho zabezpečenia a znížené výdavky na sociálnu ochranu a aktiváciu.

Posúdenie vplyvu bolo najprv 13. decembra 2023 prediskutované v rámci výboru Komisie pre kontrolu regulácie. Výboru bola 1. februára 2024 predložená revidovaná správa o posúdení vplyvu. Výbor vydal 22. februára 2024 kladné stanovisko s výhradami⁴². Následne sa riešili zvyšné pripomienky stanovením ďalších obmedzení používaných údajov, posilnením diskusií o rovnakých podmienkach a problémoch v oblasti hospodárskej súťaže a poskytnutím dodatočných cielených objasnení týkajúcich sa opisu a posúdenia možností politiky.

- **Základné práva**

V Charte základných práv Európskej únie sa chráni široký rozsah práv v oblasti zamestnania. Ciele tohto návrhu sú v súlade s chartou. Očakáva sa, že navrhované odporúčanie prispeje k zabezpečeniu práva na rovnosť pred zákonom (článok 20 charty), práva na spravodlivé pracovné podmienky (článok 31), ochrany mladistvých pri práci (článok 32), prístupu k primeranej sociálnej ochrane (článok 34) a zdravotnej starostlivosti (článok 35).

4. VPLYV NA ROZPOČET

Navrhované odporúčanie nevyžaduje dodatočné rozpočtové zdroje EÚ ani ľudské zdroje.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

V odporúčaní sa navrhuje, aby členské štáty čo najskôr prijali vhodné opatrenia na uplatňovanie posilneného rámca kvality pre stáže a predložili do [dátum prijatia + (18 mesiacov)] plán vykonávania, v ktorom budú stanovené zodpovedajúce opatrenia, ktoré sa majú prijať na vnútroštátnej úrovni.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuvádza sa.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Navrhované odporúčanie ponúka súbor kritérií pre kvalitné stáže, pričom umožňuje pružnosť pri jeho vykonávaní členskými štátmi. To im umožňuje zohľadniť osobitnú povahu a rozdielne potreby svojich vnútroštátnych systémov stáží.

Cieľ a rozsah pôsobnosti

V bode 1 sa stanovuje cieľ posilneného rámca zlepšiť kvalitu stáží, najmä obsah vzdelávania a odbornej prípravy a pracovné podmienky.

⁴² Výbor pre kontrolu regulácie, 2. stanovisko z 28. februára 2024 (kladné s výhradami) o posúdení vplyvu rámca kvality pre stáže (uverejní sa).

V bode 2 sa vysvetľuje rozsah pôsobnosti posilneného rámca, ktorý sa uplatňuje na všetkých stážistov bez ohľadu na ich postavenie v zamestnaní. Vysvetľuje sa v ňom, že v prípade stážistov, ktorí sú pracovníkmi, sa rámec uplatňuje len vtedy, ak neexistujú žiadne rovnocenné alebo priaznivejšie ustanovenia stanovené v práve EÚ.

Písomná dohoda

V bodoch 3 a 4 sa odporúča, aby boli stáže založené na písomnej dohode a aby sa obsah písomnej dohody aktualizoval odporúčaním dodatočných informácií o prvku vzdelávania, úlohách, opatreniach týkajúcich sa mentorstva a sociálnej ochrany.

Podmienky vzdelávania a pracovné podmienky

V bodoch 5 až 15 sa stanovujú podmienky vzdelávania a pracovné podmienky vrátane cieľov vzdelávania a odbornej prípravy, spravodlivej mzdy, uplatniteľných práv a pracovných podmienok podľa uplatniteľného práva EÚ a vnútroštátneho práva, pridelenia školiteľa a mentora, podmienok stáží na diaľku/hybridných stáží, primeraného trvania (a to aj v prípade opakovaných/po sebe nasledujúcich stáží), obnovenia a ukončenia stáže a kanálov pre stážistov na oznamovanie nesprávnych postupov a zlých podmienok. Takisto sa v nich stanovuje, že poskytovatelia stáží nemôžu od uchádzačov vyžadovať, aby mali predchádzajúce pracovné skúsenosti.

Sociálna ochrana

V bode 16 sa odporúča prístup k primeranej sociálnej ochrane v súlade s vnútroštátnymi postupmi a s prihliadnutím na odporúčanie Rady o prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby.

Uznávanie stáží

Bodom 17 sa aktualizuje riadne uznávanie stáží doplnením, že takéto uznanie by malo byť vyhotovené v digitálnom formáte, ak je to vhodné a možné.

Požiadavky na transparentnosť

V bodoch 18 až 20 sa stanovujú požiadavky na transparentnosť a dopĺňa sa v nich, že v oznámeniach a inzerátoch o ponuke stáže by sa mali uvádzať aj informácie o úrovni odmeny, pracovných podmienkach, pokrytí sociálnej ochrany a očakávaných úlohách.

Inkluzívne stáže

V bodoch 21 až 24 sa odporúčajú opatrenia týkajúce sa inkluzívnych stáží (a to aj zabezpečením rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie a zlepšením prístupu a dosahu na osoby v zraniteľných situáciách), neutrálneho jazyka v oznámeniach/inzerátoch o ponuke stáže, zvyšovania informovanosti a v prípade potreby zmien na zabezpečenie prístupnosti, a to aj pre osoby v zraniteľných situáciách, najmä (uchádzačov) stážistov so zdravotným postihnutím.

Cezhraničné stáže

V bodoch 25 až 29 sa aktualizujú opatrenia zamerané na uľahčenie cezhraničných stáží, pričom sa v nich vyzýva k praktickému usmerneniu a informáciám o cezhraničných stážach prostredníctvom siete EURES a v prípade potreby podporovaním uplatňovania zásad posilneného rámca v dohodách o mobilite stáží s hositeľskými organizáciami mimo EÚ.

Dodatočná podpora stáží

V bode 30 sa odporúča dodatočná podpora stáží, najmä poskytovaním profesijného poradenstva a príležitosti na nadväzovanie kontaktov.

Rámcové podmienky

V bodoch 31 až 33 sa stanovujú prvky týkajúce sa rámcových podmienok vrátane podmienok zapojenia sociálnych partnerov, služieb zamestnanosti, vzdelávacích inštitúcií a inštitúcií odbornej prípravy a iných zainteresovaných strán. Takisto sa odporúča zabezpečiť, aby zástupcovia zamestnancov mohli brániť práva stážistov.

Uplatňovanie posilneného rámca kvality

V bodoch 34 až 35 sa uvádzajú odporúčania týkajúce sa uplatňovania posilneného rámca kvality pre stáže vrátane odporúčania pre členské štáty, aby predložili plán vykonávania, a plánovania finančnej a nefinančnej podpory poskytovateľom stáží vrátane MSP.

Podpora na zvýšenie zamestnateľnosti stážistov

V bodoch 36 až 37 sa stanovujú podporné opatrenia na zvýšenie zamestnateľnosti stážistov a odporúča sa v nich poskytnúť poskytovateľom stáží stimuly, aby po skončení stáže ponúkli pracovné miesto a aby využívali finančné prostriedky EÚ na stáže, ktoré sú v súlade so zásadami posilneného rámca.

Nadväzujúce opatrenia

V bode 38 sa členským štátom a Komisii odporúča, aby spoločne pracovali na získavaní údajov.

Návrh

ODPORÚČANIE RADY**týkajúce sa posilneného rámca kvality pre stáže**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292 v spojení s článkom 153 ods. 1 písm. b), článkom 165 ods. 4 a článkom 166 ods. 4,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Rada v marci 2014 prijala odporúčanie o rámci kvality pre stáže⁴³ (ďalej len „odporúčanie z roku 2014“) s cieľom poskytnúť celoúnijné štandardy kvality pre stáže. Odporúčala 21 zásad pre stáže s cieľom zlepšiť kvalitu stáží, najmä zabezpečiť kvalitný obsah vzdelávania a odbornej prípravy a primerané pracovné podmienky na podporu prechodu zo vzdelávania do práce a zvýšenie zamestnateľnosti stážistov. Odporúčanie z roku 2014 sa vzťahuje na všetky stáže s výnimkou tých stáží, ktoré sú súčasťou učebných plánov formálneho vzdelávania a odbornej prípravy, a stáží, ktoré sú regulované podľa vnútroštátneho práva a ktorých absolvovanie je povinnou požiadavkou na prístup ku konkrétnej profesii.
- (2) Odporúčanie Rady týkajúce sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu⁴⁴ obsahuje 14 kritérií pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu s cieľom zabezpečiť, aby systémy učňovskej prípravy reagovali na potreby trhu práce a prinášali výhody študentom aj zamestnávateľom. Paria k nim kritériá pre vzdelávacie a pracovné podmienky a kritériá pre rámcové podmienky.
- (3) Cieľom posilnenej záruky pre mladých ľudí⁴⁵ je zabezpečiť, aby mladí ľudia vo veku do 30 rokov dostali kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže do štyroch mesiacov od straty zamestnania alebo ukončenia vzdelávania. Odporúčanie z roku 2014 slúžilo ako dôležitý referenčný bod na meranie kvality ponúk stáží v rámci posilnenej záruky pre mladých ľudí.
- (4) Uľahčenie prechodu do kvalitného zamestnania je potrebné na dosiahnutie hlavného cieľa Únie, ktorým je 78 % miera nezamestnanosti obyvateľstva vo veku 20 až 64 rokov do roku 2030⁴⁶.
- (5) Stáže môžu mladým ľuďom pomôcť získať praktické a profesijné skúsenosti, zlepšiť svoju zamestnateľnosť a uľahčiť im prechod do stabilného zamestnania. Stáže ako také predstavujú dôležitú cestu na trh práce. Zamestnávateľom poskytujú stáže príležitosti na prilákanie, odborné vyškolenie a rekvalifikáciu mladých ľudí. Môžu

⁴³ Ú. v. EÚ C 88, 27.3.2014, s. 1. K dispozícii [online](#).

⁴⁴ Ú. v. EÚ C 417, 2.12.2020, s. 1 – 16.

⁴⁵ Ú. v. EÚ C 372, 4.11.2020, s. 1 – 9.

⁴⁶ Jeden z troch sociálnych cieľov na úrovni EÚ zahrnutých do [Akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv](#), ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2030.

znižit' náklady na hľadanie a nábor kvalifikovaných pracovníkov, ak sa stážistom po skončení ich stáže ponúkne riadna pozícia.

- (6) Nedostatok pracovnej sily existuje v mnohých povolaniach a na všetkých úrovniach zručností. Očakáva sa jeho zvýšenie vzhľadom na predpokladaný pokles obyvateľstva v produktívnom veku a zvyšujúci sa dopyt po viacerých povolaniach dôležitých pre zelenú a digitálnu transformáciu. Zvyšovanie účasti na trhu práce a zvyšovanie úrovne zručností a/alebo rekvalifikácia mladých ľudí by mohli prispieť k zmierneniu tohto nedostatku. Kvalitné stáže môžu byť pre ľudí v akomkoľvek veku užitočným spôsobom zvyšovania úrovne zručností a/alebo rekvalifikácie s cieľom získať praktické zručnosti na pracovisku potrebné na vstup na trh práce alebo preorientovanie svojej kariéry.
- (7) Na Konferencii o budúcnosti Európy bol predložený návrh týkajúci sa zabezpečenia, aby stáže a pracovné miesta mladých ľudí spĺňali štandardy kvality vrátane noriem týkajúcich sa odmeňovania a zákazu neplatených stáží na trhu práce a mimo formálneho vzdelávania⁴⁷.
- (8) Európsky parlament v júni 2023 prijal uznesenie podľa článku 225 ZFEÚ s odporúčaniami pre Komisiu týkajúcimi sa kvalitných stáží⁴⁸. Vo svojom uznesení vyzval Komisiu, „aby aktualizovala a posilnila odporúčanie Rady z roku 2014 a premenila ho na silnejší legislatívny nástroj“. Ďalej vyzval Komisiu, aby do aktualizovaného rámca kvality pre stáže zahrnula dodatočné zásady. Európsky parlament konkrétne vyzval Komisiu, aby „navrhla smernicu o stážach na otvorenom trhu práce, stážach v kontexte aktívnych politík trhu práce a stážach, ktoré sú povinnou súčasťou odbornej prípravy, s cieľom zabezpečiť minimálne štandardy kvality vrátane pravidiel týkajúcich sa trvania stáží, prístupu k sociálnej ochrane v súlade s vnútroštátnym právom a praxou, ako aj odmeňovania, ktoré zabezpečí dôstojnú životnú úroveň s cieľom zabrániť vykorisťujúcim praktikám“.
- (9) Komisia podľa článku 154 ZFEÚ uskutočnila dvojfázovú konzultáciu so sociálnymi partnermi na úrovni Únie o potrebe, cieľoch a legálnych možnostiach potenciálneho opatrenia s cieľom ďalej zlepšiť kvalitu stáží. Sociálni partneri sa nedohodli na začatí rokovaní o týchto otázkach. Je však dôležité prijať v tejto oblasti opatrenia na úrovni Únie prispôbením súčasného rámca pre stáže s prihliadnutím na výsledky konzultácie so sociálnymi partnermi.
- (10) Komisia uskutočnila rozsiahle konzultácie so zainteresovanými stranami vrátane stážistov a mládežníckych organizácií, poskytovateľov stáží, vnútroštátnych orgánov verejnej moci a odborníkov z akademickej obce.
- (11) Okrem toho Komisia v roku 2023 vyhodnotila odporúčanie z roku 2014⁴⁹ a zistila, že kvalitné stáže, ktoré zohľadňujú zásady uvedeného odporúčania, prispievajú k zvyšovaniu zamestnateľnosti mladých ľudí. Hoci zásady kvality uvedené v odporúčaní z roku 2014 sa stále považovali za relevantné a majúce pridanú hodnotu, v hodnotení sa takisto dospelo k záveru, že treba zlepšiť uplatňovanie týchto zásad, ich monitorovanie a presadzovanie. V rámci hodnotenia sa našiel aj priestor na posilnenie rámca vrátane aspektov súvisiacich s odmeňovaním a prístupom k sociálnej ochrane. Okrem toho v záujme uľahčenia prechodu do riadneho pracovnoprávneho vzťahu by

⁴⁷ Konferencia o budúcnosti Európy, správa o konečnom výsledku, máj 2022. K dispozícii [online](#).

⁴⁸ Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. júna 2023 s odporúčaniami pre Komisiu o kvalitných stážach v Únii [2020/2005(INL)]. K dispozícii [online](#).

⁴⁹ K dispozícii [online](#).

poskytovatelia stáží mohli klásť väčší dôraz na podporu po umiestnení do zamestnania. Takisto sa pri hodnotení zistilo, že zamestnávateľom by sa mohlo lepšie pomáhať prostredníctvom praktického usmernenia a finančnej podpory, ako aj prepojením takejto podpory na uplatňovanie zásad kvality.

- (12) Pri hodnotení sa takisto zistila potreba zabezpečiť inkluzívnosť a zlepšiť prístup k stážam pre ľudí v zraniteľných situáciách. Najmä menšiny, osoby so zdravotným postihnutím, osoby žijúce vo vidieckych, vzdialených a v najvzdialenejších regiónoch, osoby zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a/alebo s migrantským pôvodom, rómska komunita a osoby s nižším dosiahnutým stupňom vzdelania čelia prekážkam v prístupe k možnostiam stáží. Okrem iných prekážok je pre ľudí so zdravotným postihnutím prekážkou v prístupe k stážam nedostatok programov stáží prispôbených ich potrebám, napríklad zohľadňujúcich osobitné požiadavky na prístupnosť.
- (13) V prieskume Eurobarometra z roku 2023 (FL523)⁵⁰ sa zistilo, že odmenu alebo finančnú náhradu dostalo 55 % respondentov, ktorí absolvovali stáž, čo je zvýšenie zo 40 % zistených v prieskume Eurobarometra z roku 2013 (FL378)⁵¹. Okrem toho 33 % respondentov odpovedalo v roku 2023, že mali úplný (a 28 % respondentov čiastočný) prístup k sociálnej ochrane⁵².
- (14) Týmto odporúčaním sa rieši potreba posilniť rámec kvality pre stáže, ako bola identifikovaná pri hodnotení a rôznymi uvedenými zainteresovanými stranami. Jeho cieľom je zlepšiť kvalitu stáží, najmä pokiaľ ide o obsah vzdelávania a odbornej prípravy a pracovné podmienky, s cieľom zjednodušiť prechod zo vzdelávania, nezamestnanosti alebo nečinnosti do práce.
- (15) Na účely tohto odporúčania by sa pojem stáž mal chápať ako časovo ohraničený úsek pracovnej praxe, ktorá zahŕňa významný prvok vzdelávania a odbornej prípravy a ktorá sa vykonáva s cieľom získať praktické a profesijné skúsenosti v záujme zvýšenia zamestnateľnosti a uľahčenia prechodu do riadneho pracovnoprávneho vzťahu alebo prístupu k profesii. Bez toho, aby boli dotknuté iné druhy stáží, ktoré môžu existovať, boli identifikované tieto štyri druhy stáží: stáže na otvorenom trhu, stáže, ktoré sú súčasťou aktívnych politík trhu práce, stáže, ktoré sú súčasťou učebných plánov formálneho vzdelávania a odbornej prípravy, a stáže, ktoré sú povinnou požiadavkou na prístup k určitej profesii.
- (16) Stáže na otvorenom trhu sú založené na nezáväzných, dvojstranných dohodách medzi stážistom a poskytovateľom stáže (verejným/súkromným/neziskovým subjektom) bez zapojenia tretej strany a bez formálneho prepojenia na vzdelávanie alebo odbornú prípravu.
- (17) Stáže ako súčasť aktívnych politík trhu práce sú ponúkané neaktívnym alebo nezamestnaným osobám alebo osobám ohrozeným stratou zamestnania, pričom zvyčajne verejná inštitúcia (často služba zamestnanosti) vystupuje ako sprostredkovateľ medzi poskytovateľom stáže a stážistom.

⁵⁰ K dispozícii [online](#).

⁵¹ K dispozícii [online](#).

⁵² Prieskum Eurobarometra z roku 2013 obsahoval otázku týkajúcu sa krytia zdravotného poistenia (73 % respondentov uviedlo, že krytie malo), nie však krytia sociálnej ochrany.

- (18) Stáže môžu byť aj stáže učenia sa na pracovisku, ktoré sú súčasťou učebných plánov formálneho vzdelávania a odbornej prípravy (školské vzdelávanie a odborná príprava, odborné vzdelávanie a príprava alebo vysokoškolské vzdelávanie a odborná príprava).
- (19) Určité stáže môžu byť regulované aj vnútroštátnym právom a ich absolvovanie môže byť podľa vnútroštátneho práva povinné na prístup ku konkrétnej profesii (napr. v oblasti medicíny, architektúry atď.).
- (20) Toto odporúčanie sa uplatňuje na všetky stáže uvedené v odôvodneniach 16 až 19.
- (21) Keďže stáže a programy učenia sa na pracovisku v rámci odborného vzdelávania a prípravy, ako sa stanovuje v odporúčaní Rady týkajúcom sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu⁵³, sa v členských štátoch značne líšia, členské štáty sa vyzývajú, aby v závislosti od svojich vnútroštátnych a regionálnych špecifik posúdili, ktorý z dvoch rámcov kvality sa uplatňuje na vzdelávacie skúsenosti odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len „OVP“) získané na pracovisku. Aby sa pri tom zabezpečilo, že všetkým študentom, ktorí sa učia na pracovisku, bude poskytovaná najvyššia úroveň ochrany sa členské štáty vyzývajú, aby v súlade s vnútroštátnym kontextom uplatňovali tie rámcové podmienky, ktoré z týchto dvoch rámcov poskytujú viac ochrany.
- (22) Chýbajúca spravodlivá mzda a nedostatočný prístup k primeranej sociálnej ochrane predstavujú prekážky v rovnakom prístupe k možnostiam realizovať stáže. Vzhľadom na neexistenciu alternatívneho zdroja príjmu majú skupiny v zraniteľných situáciách tendenciu vyhýbať sa zapojeniu do stáží, najmä ak odmeňovanie chýba alebo je príliš nízke, alebo ak vznikajú dodatočné náklady, napríklad na absolvovanie stáže v inom regióne alebo krajine.
- (23) Nedostatky v prístupe k sociálnej ochrane môžu ohroziť blahobyt a (duševné) zdravie stážistov, prispieť k ich ekonomickej a pracovnej neistote, ako aj zvýšiť riziko chudoby. Toto riziko je mimoriadne vysoké v prípade stážistov zo sociálno-ekonomicky znevýhodnených skupín a/alebo stážistov v iných zraniteľných situáciách. Stážisti môžu čeliť prekážkam v prístupe k sociálnym právam a dávkam, najmä z dôvodu krátkej histórie platenia príspevkov. Navyše väčšina systémov sociálnej ochrany (s výnimkou dávok v rámci zdravotnej starostlivosti) vyžaduje existenciu pracovnoprávneho vzťahu, čo vylučuje stážistov, ktorí sa nepovažujú za pracovníkov.
- (24) Predlžovanie stáží alebo akumulácia viacerých stáží môžu prístup jednotlivých dotknutých stážistov k riadnemu pracovnoprávnemu vzťahu oneskoriť. Takisto môžu byť znakom, že stáže sa využívajú ako náhrada za riadne pracovnoprávne vzťahy.
- (25) Predlžovanie stáže by mohlo byť prípustné, ak je odôvodnené povahou a účelom konkrétneho druhu stáže. Príkladmi výnimiek by mohli byť stáže, ktorých absolvovanie je povinnou požiadavkou na prístup ku konkrétnej profesii, keď cesta k získaniu potrebných vedomostí, kompetencií a skúseností môže byť dôvodom dlhšieho trvania stáže. Dlhšie trvanie by mohlo byť prínosom aj pre niektoré stáže, ktoré sú súčasťou aktívnych politík trhu práce zameraných na začlenenie osôb v zraniteľných situáciách. Niektoré stáže, ktoré sú súčasťou učebných plánov formálneho vzdelávania a odbornej prípravy, môžu mať dlhšie trvanie z dôvodov spojených s učebnými plánmi.

⁵³ Ú. v. EÚ C 417, 2.12.2020, s. 1 – 16.

- (26) Opakované stáže a postupy zamerané na nahradenie pracovných miest pracovnoprávnymi vzťahmi, ktoré sa skrývajú za stáže, môžu byť vyvolané poskytovateľmi stáží vyžadujúcimi v oznámeniach o ponuke stáže predchádzajúce skúsenosti v tom istom alebo podobnom odvetví činnosti. Celkové trvanie stáže sa niekedy predlžuje aj prostredníctvom opakovaných stáží vrátane po sebe nasledujúcich stáží u toho istého zamestnávateľa. Takéto postupy môžu naznačovať existenciu pracovnoprávneho vzťahu vydávaného za stáž. Môžu však existovať objektívne dôvody, na základe ktorých poskytovatelia stáží môžu od stážistov (uchádzačov) vyžadovať predchádzajúce pracovné skúsenosti. Takéto prípady by mohli zahŕňať rovnako dlhé obdobie predchádzajúcich pracovných skúseností ako alternatívu k získaniu titulu v určitej oblasti činnosti alebo odbornosti. Aj cesta k získaniu prístupu ku konkrétnej profesii môže byť dôvodom na predchádzajúce pracovné skúsenosti pred začatím špecializovanej stáže.
- (27) Hodnotením sa zdôraznila potreba posilniť podporu stážistov počas stáže prostredníctvom vhodného mentorstva. Úlohu školiteľa by mal preto dopĺňať mentor, ktorého úloha by zahŕňala poradenstvo, odborné poradenstvo a podporu stážistu so zreteľom na osobný rozvoj, ako aj začlenenie do pracovného prostredia, všade, kde je to možné vzhľadom na organizačné potreby a veľkosť poskytovateľa stáže.
- (28) Od pandémie ochorenia COVID-19 sa zvýšilo všeobecné rozšírenie foriem organizácie práce na diaľku a hybridných foriem organizácie práce. V záujme zabezpečenia kvality a prístupnosti stáží na diaľku a hybridných stáží sú vzhľadom na zvýšené využívanie telepráce potrebné úpravy z hľadiska vhodného pracovného prostredia (vrátane vybavenia) a organizácie práce. Organizácia práce pozostáva z usmernenia, mentorstva a úloh vhodných pre prácu na diaľku a hybridný spôsob práce.
- (29) V záujme zvýšenia transparentnosti informácií o možnosti stáže by sa mali poskytovatelia stáží nabádať, aby do oznámení a inzerátov o ponuke stáže zahrnuli informácie o podmienkach stáže, najmä o úrovni odmeny, pracovných podmienkach, krytí sociálnej ochrany vrátane zdravotného a úrazového poistenia, o očakávaných úlohách a prvku vzdelávania a odbornej prípravy, napríklad zahrnutím odkazu na webové sídlo obsahujúce tieto informácie.
- (30) Poskytovatelia stáží by sa mali nabádať, aby poskytovali informácie o politikách nábory, najmä o podiele prijatých stážistov. Ten sa vypočíta vydelením počtu stážistov, ktorí boli najatí (po absolvovaní stáže) s cieľom obsadiť riadnu pracovnú pozíciu, celkovým počtom stážistov v tej istej prevádzke v tom istom roku.
- (31) Služby zamestnanosti a iní poskytovatelia profesijného poradenstva by sa mali nabádať, aby pri poskytovaní informácií o možnostiach stáží uplatňovali rovnaké požiadavky na transparentnosť ako poskytovatelia stáží. Uznáva sa však, že služby zamestnanosti a iní poskytovatelia profesijného poradenstva nemusia mať vedomosť o všetkých informáciách uvedených v rámci požiadaviek na transparentnosť a môžu byť závislí od ochoty poskytovateľov stáží poskytnúť takéto informácie.
- (32) Na zabezpečenie rovnakého prístupu pre skupiny v zraniteľných situáciách je potrebné lepšie osloviť takéto skupiny, napríklad prostredníctvom cielených komunikačných kampaní a kampaní na zvyšovanie informovanosti. V záujme zabezpečenia účinnosti takýchto stratégií dosahu je kľúčové zapojiť príslušné zainteresované strany, napríklad služby zamestnanosti, vzdelávacie inštitúcie a inštitúcie odbornej prípravy, a prispôbiť komunikačné a informačné nástroje používané na dosah na čo najširšie

spektrum ľudí vrátane tých, ktorí majú určité zdravotné postihnutie (napr. prispôbené a ľahko čitateľné webové sídla).

- (33) Aby sa zabezpečilo uplatňovanie odporúčania, treba posilniť podporu zamestnávateľov prostredníctvom praktického usmernenia a finančnej podpory, ktorá by mohla závisieť od podmienky, že ponúkaná stáž spĺňa zásady kvality podľa tohto odporúčania.
- (34) Cezhraničné stáže môžu byť mimoriadne cenné, keďže stážisti sa môžu naučiť cudzí jazyk, sú vystavení novému prostrediu alebo kultúre, a môžu tak získať príslušné prierezové zručnosti. Existujú náznaky, že cezhraničná mobilita stážistov sa zvýšila⁵⁴, mladí ľudia však stále čelia ťažkostiam v prístupe k cezhraničným stážam z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov a nedostupnosti relevantných (a dostatočných) informácií. Na zlepšenie prístupnosti sú potrebné konkrétnejšie a praktickejšie informácie o cezhraničných stážach, napríklad na sieti EURES.
- (35) Kanály na oznamovanie nesprávnych postupov a zlých pracovných podmienok môžu podporiť stážistov pri presadzovaní ich pracovných práv. Navyše, ak by sa stážistom umožnilo, aby ich práva obhajovali zastúpenia pracovníkov, ich postavenie by sa posilnilo.
- (36) Programy členských štátov na podporu a ponuku kvalitných stáží môžu využiť finančnú podporu z európskych fondov. Vykonávanie odporúčania členskými štátmi by sa mohlo podporiť prostredníctvom Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) zriadeného nariadením (EÚ) 2021/1057⁵⁵, Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zriadeného nariadením (EÚ) 2021/241⁵⁶ pre oprávnené reformy a investície uvedené v plánoch obnovy a odolnosti členských štátov počas trvania mechanizmu do konca roka 2026, ako aj prostredníctvom Fondu na spravodlivú transformáciu zriadeného nariadením (EÚ) 2021/1056⁵⁷ a Nástroja technickej podpory zriadeného nariadením (EÚ) 2021/240⁵⁸.
- (37) Komisia v záujme zabezpečenia jednotného prístupu medzi členskými štátmi navrhla smernicu [COM(2024) 132], ktorá stanovuje spoločný rámec zásad a opatrení na zlepšenie a presadzovanie pracovných podmienok stážistov a na boj proti vydávaniu riadnych pracovnoprávných vzťahov za stáže.
- (38) Pokiaľ ide o informácie, ktoré sa majú poskytovať stážistom v písomnej dohode o stáži, stážisti, ktorí sú pracovníkmi, majú nárok na minimálne požiadavky na informačné povinnosti, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1152⁵⁹. Pokiaľ sa na nich uvedená smernica nevzťahuje, navyše k týmto minimálnym požiadavkám pre stážistov, ktorí sú pracovníkmi, by sa mali zohľadniť prvky tohto odporúčania.

⁵⁴ Ako to vyplýva zo všeobecného rozšírenia cezhraničných stáží: zvýšenie z 9 % v roku 2014 na 19 % v roku 2022 podľa hodnotenia odporúčania Rady z roku 2014 podporeného výsledkami prieskumu Eurobarometra z roku 2023 (FL523), pričom 21 % respondentov absolvovalo aspoň jednu stáž v inej krajine EÚ.

⁵⁵ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 21 – 59.

⁵⁶ Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17 – 75.

⁵⁷ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 1 – 20.

⁵⁸ Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 1 – 16.

⁵⁹ Ú. v. EÚ L 186, 11.7.2019, s. 105 – 121.

- (39) Vykonávanie tohto odporúčania by nemalo predstavovať opodstatnený dôvod na obmedzenie všeobecnej úrovne ochrany poskytovanej sťažistom, na ktorých sa vzťahuje toto odporúčanie.
- (40) Toto odporúčanie by nemalo ukladať také správne, finančné alebo právne obmedzenia, ktoré by bránili vzniku alebo rozvoju malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“). Členské štáty sa preto vyzývajú, aby posúdili vplyv svojich politík alebo reforiem na MSP s cieľom zamedziť neprimeranému účinku na MSP, pričom osobitná pozornosť by sa mala venovať mikropodnikom a administratívne zaťaženiu, a aby uverejnili výsledky svojich posúdení.
- (41) Toto odporúčanie nahrádza odporúčanie Rady z 10. marca 2014 o rámci kvality pre sťažce, ktoré by preto členské štáty už viac nemali uplatňovať,

UZNÁVA ZÁMER KOMISIE

- (42) presadzovať úzku spoluprácu s členskými štátmi, sociálnymi partnermi a ostatnými zainteresovanými stranami v záujme rýchleho uplatňovania tohto odporúčania;
- (43) pracovať s členskými štátmi, so sociálnymi partnermi, službami zamestnanosti, s mládežníckymi organizáciami a organizáciami zameranými na sťažce, so vzdelávacími inštitúciami a inštitúciami odbornej prípravy a s ostatnými zainteresovanými stranami s cieľom propagovať toto odporúčanie, a to aj prostredníctvom zvyšovania informovanosti o zásadách kvality a prínosoch sťaží pre mladých ľudí a poskytovateľov sťaží;
- (44) nabádať k vykonávaniu tohto odporúčania a podporovať ho, a to aj prostredníctvom uľahčenia výmeny najlepších postupov medzi členskými štátmi a medzi zainteresovanými stranami prostredníctvom existujúcich sietí vrátane partnerstiev v oblasti zručností v rámci Paktu o zručnostiach;
- (45) podporovať vykonávanie tohto odporúčania prostredníctvom príslušných finančných prostriedkov Únie v súlade s príslušnými právnymi rámcami s cieľom zvýšiť počet kvalitných sťaží;
- (46) pracovať spoločne s členskými štátmi na získavaní obmedzeného súboru údajov o sťažkách, najmä v záujme monitorovania pokroku pri uplatňovaní odporúčania, uvedomujúc si zbytočnú záťaž spojenú s podávaním správ;
- (47) v spolupráci s členskými štátmi a s podporou Výboru pre zamestnanosť pokračovať v monitorovaní pokroku pri uplatňovaní posilneného rámca kvality pre sťažce s využitím existujúcich monitorovacích nástrojov používaných v rámci európskeho semestra;
- (48) podať Rade správu o pokroku pri uplatňovaní tohto odporúčania na základe informácií poskytnutých členskými štátmi do [troch rokov] od dátumu jeho prijatia,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE

Cieľ a rozsah pôsobnosti

1. Cieľom tohto odporúčania je zlepšiť kvalitu sťaží, najmä pokiaľ ide o obsah vzdelávania a odbornej prípravy a pracovné podmienky s cieľom zjednodušiť prechod zo vzdelávania, nezamestnanosti alebo nečinnosti do práce.

2. Toto odporúčanie by sa malo vzťahovať na všetkých stážistov bez ohľadu na ich postavenie v zamestnaní vrátane stážistov, ktorí sú pracovníkmi, a to len pokiaľ a v rozsahu, v akom právo Únie nestanovuje rovnocenné alebo priaznivejšie ustanovenia.

Zásady kvality

TÝMTO ODPORÚČA ČLENSKÝM ŠTÁTOM:

Písomná dohoda

3. zabezpečiť, aby boli stáže založené na písomnej dohode uzatvorenej na začiatku stáže medzi stážistom a poskytovateľom stáže;
4. zabezpečiť, aby sa v dohodách o stáži uvádzali informácie uvedené v článku 4 smernice (EÚ) 2019/1152, prvok vzdelávania a odbornej prípravy vrátane jeho cieľov, pracovné podmienky, úlohy, ktoré sa majú vykonávať, opatrenia týkajúce sa mentorstva, dozoru a hodnotenia, podrobnosti o krytí sociálnej ochrany, a to aj pokiaľ ide o krytie v prípade choroby a zdravotnej starostlivosti, ako aj pracovných úrazov a chorôb z povolania, práva a povinnosti zmluvných strán podľa uplatniteľného práva Únie a vnútroštátneho práva, kolektívnych dohôd a praxe a v prípade potreby postupy poskytovateľa stáže pre zachovávanie dôvernosti a práv duševného vlastníctva;

Podmienky vzdelávania a pracovné podmienky

5. zabezpečiť, aby stážisti boli konzultovaní pred stanovením konkrétnych cieľov stáže v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom pomôcť stážistom získať praktické skúsenosti a príslušné zručnosti. Prostredníctvom úloh pridelených stážistovi by sa malo umožniť dosiahnutie týchto cieľov;
6. zabezpečiť, aby boli stážisti spravodlivo odmeňovaní s prihliadnutím na také prvky, ako sú úlohy a zodpovednosti stážistu, intenzita práce stážistu a váha prvku vzdelávania a odbornej prípravy;
7. zabezpečiť dodržiavanie práv a pracovných podmienok stážistov podľa uplatniteľných právnych predpisov Únie a vnútroštátnych predpisov vrátane právnych predpisov v oblasti zdravia a bezpečnosti, obmedzení maximálneho týždenného pracovného času, minimálneho denného a týždenného času odpočinku a prípadne minimálneho nároku na dovolenku, a to prostredníctvom účinného monitorovania a presadzovania;
8. zabezpečiť, aby poskytovatelia stáží určili školiteľa, ktorý bude viesť stážistu prostredníctvom pridelených úloh, dohliadať na činnosti vykonávané stážistom a monitorovať a posudzovať jeho pokrok;

9. zabezpečiť, aby poskytovatelia stáží určili mentora, ktorý bude poradcom stážistu a poskytovať odborné poradenstvo a podporu, všade, kde je to možné vzhľadom na organizačné potreby a veľkosť poskytovateľa stáže;
10. zabezpečiť, aby poskytovatelia stáží vytvorili vhodné, bezpečné a zdravé pracovné prostredie vrátane poskytnutého vybavenia a organizácie práce v prípade stáží na diaľku a hybridných stáží;
11. zabezpečiť primerané trvanie stáží, ktoré nepresahuje šesť mesiacov, s výnimkou prípadov, keď je dlhšie trvanie odôvodnené objektívnymi príčinami a vzhľadom na vnútroštátne postupy. V prípade opakovaných stáží vrátane po sebe nasledujúcich stáží u toho istého zamestnávateľa zabezpečiť, aby celkové trvanie takýchto stáží nepresiahlo šesť mesiacov s výnimkou prípadov, keď na dlhšie trvanie existujú objektívne dôvody;
12. spresniť okolnosti a podmienky, za ktorých sa môže stáž predĺžiť alebo obnoviť po skončení pôvodnej stáže;
13. zabezpečiť, aby zamestnávateľia od uchádzačov o stáže nevyžadovali, aby mali predchádzajúce pracovné skúsenosti v danej oblasti činnosti, s výnimkou prípadov, keď na takúto požiadavku existujú objektívne dôvody;
14. zabezpečiť prax, v rámci ktorej sa v dohode o stáži uvedie, že stážista alebo poskytovateľ stáže môžu ukončiť dohodu o stáži písomným oznámením podaným v dostatočnom predstihu vzhľadom na dĺžku stáže a príslušné vnútroštátne postupy;
15. v spolupráci s príslušnými orgánmi zabezpečiť pre stážistov kanály na oznamovanie nesprávnych postupov a zlých pracovných podmienok a poskytovať informácie o týchto kanáloch;

Sociálna ochrana

16. zabezpečiť, aby mali stážisti prístup k primeranej sociálnej ochrane vrátane potrebného krytia v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a v prípade potreby s prihliadnutím na odporúčanie Rady z 8. novembra 2019⁶⁰;

Riadne uznávanie stáží

⁶⁰ Odporúčanie Rady z 8. novembra 2019 o prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby (Ú. v. EÚ C 387, 15.11.2019, s. 1).

17. podporovať uznávanie a potvrdzovanie vedomostí, zručností a kompetencií získaných počas stáží a nabádať poskytovateľov stáží, aby ich na základe posúdenia potvrdzovali formou certifikátu, a to v digitálnom formáte, ak je to vhodné a možné;

Požiadavky na transparentnosť

18. zabezpečiť, aby poskytovatelia stáží zahrnuli do svojich oznámení a inzerátov o ponuke stáže informácie o podmienkach stáže, najmä o úrovni odmeny, pracovných podmienkach, krytí sociálnej ochrany vrátane zdravotného a úrazového poistenia, o očakávaných úlohách a prvku vzdelávania a odbornej prípravy;
19. nabádať poskytovateľov stáží, aby poskytovali informácie o politikách týkajúcich sa náboru vrátane podielu stážistov prijatých na stáže v posledných rokoch;
20. nabádať služby zamestnanosti a iných poskytovateľov profesijného poradenstva, aby pri poskytovaní informácií o stážach uplatňovali požiadavky na transparentnosť, ako sa uvádza v bode 18;

Inkluzívne stáže

21. zlepšiť dosah na potenciálnych stážistov patriacich do skupín v zraniteľných situáciách, a to aj zvyšovaním informovanosti o prínosoch kvalitných stáží z hľadiska zvýšenej zamestnateľnosti;
22. zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie a nediskrimináciu v rámci stáží, a to aj v rámci výberových kritérií a politík náboru, a zlepšiť prístup k možnostiam stáží pre všetkých potenciálnych uchádzačov, najmä tých, ktorí patria ku skupinám v zraniteľných situáciách;
23. zabezpečiť, aby poskytovatelia stáží používali vo svojich oznámeniach a inzerátoch o ponuke stáže rodovo neutrálny a inkluzívny jazyk;
24. zabezpečiť, aby programy stáží vrátane pracovných miest, odbornej prípravy, digitálnych nástrojov, kancelárskeho a pracovného vybavenia boli v prípade potreby prispôsobené individuálnym potrebám stážistov, najmä pokiaľ ide o stážistov so zdravotným postihnutím, a to aj prostredníctvom poskytovania vhodného prispôsobeného ubytovania v súlade s článkom 5 smernice Rady 2000/78/ES;

Cezhraničné stáže

25. uľahčiť cezhraničnú mobilitu stážistov v Únii okrem iného objasnením vnútroštátneho právneho rámca uplatniteľného na stáže a stanovením jasných pravidiel týkajúcich sa

hostovania stážistov z iných členských štátov a ich vysielania do iných členských štátov, ako aj zjednodušením administratívnych formalít;

26. využívať sieť EURES na podporu cezhraničnej mobility stážistov a výmeny informácií o platených stážach prostredníctvom portálu EURES v súlade so zodpovedajúcimi ustanoveniami nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/589⁶¹;
27. ďalej rozvíjať praktické usmernenie a informácie pre (potenciálnych) stážistov o cezhraničných stážach prostredníctvom siete EURES, a to aj vo formátoch, ktoré sú prístupné osobám s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia;
28. podporovať poskytovateľov stáží, vzdelávacie inštitúcie a inštitúcie odbornej prípravy pri uľahčovaní cezhraničných stáží, a to čo najlepším využívaním európskych iniciatív, najmä programu Erasmus+ zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/817⁶²;
29. v prípade potreby nabádať k uplatňovaniu zásad podľa tohto odporúčania v dohodách o mobilite v rámci stáže medzi vysielajúcimi organizáciami v Európskej únii a hosťiteľskými organizáciami mimo Únie;

Dodatočná podpora stáží

30. nabádať poskytovateľov stáží, ako aj sprostredkovateľské organizácie, napríklad služby zamestnanosti, vzdelávacie inštitúcie a inštitúcie odbornej prípravy, aby počas stáže poskytovali podporu vo forme profesijného poradenstva, napríklad profesijné poradenstvo a príležitosti na nadväzovanie kontaktov, s cieľom uľahčiť prechod do riadneho pracovnoprávneho vzťahu po skončení stáže;

Rámcové podmienky:

31. zabezpečiť aktívne zapojenie sociálnych partnerov do uplatňovania tohto odporúčania;
32. podporovať aktívne zapojenie služieb zamestnanosti, vzdelávacích inštitúcií a inštitúcií odbornej prípravy, poskytovateľov odbornej prípravy a ostatných relevantných zainteresovaných strán do uplatňovania tohto odporúčania;

⁶¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/589 z 13. apríla 2016 o Európskej sieti služieb zamestnanosti (EURES), prístupe pracovníkov k službám v oblasti mobility a o ďalšej integrácii trhov práce a o zmene nariadenia (EÚ) č. 492/2011 a (EÚ) č. 1296/2013 (Ú. v. EÚ L 107, 22.4.2016, s. 1). [K dispozícii online.](#)

⁶² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/817 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje Erasmus+: program Únie pre vzdelávanie a odbornú prípravu, mládež a šport a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1288/2013 (Ú. v. EÚ L 189, 28.5.2021, s. 1). [K dispozícii online.](#)

33. zabezpečiť, aby sa zástupcovia pracovníkov mohli zapájať do všetkých príslušných súdnych alebo správnych konaní s cieľom presadzovať akékoľvek práva a povinnosti vyplývajúce z uplatniteľného vnútroštátneho práva. Môžu konať v mene alebo na podporu jedného alebo viacerých stážistov v prípade porušenia akéhokoľvek práva alebo povinnosti vyplývajúcich z uplatniteľného vnútroštátneho práva, a to so súhlasom daného stážistu alebo stážistov;

Vykonávanie na vnútroštátnej úrovni

Uplatňovanie posilneného rámca kvality pre stáže

34. prijať vhodné opatrenia na uplatňovanie posilneného rámca kvality pre stáže a predložiť plán vykonávania, v ktorom budú stanovené zodpovedajúce opatrenia, ktoré sa majú prijať na vnútroštátnej úrovni do [dátum prijatia + 18 mesiacov];
35. pri uplatňovaní tohto odporúčania plánovať finančnú a/alebo nefinančnú podporu, napríklad praktické usmernenie pre poskytovateľov stáží, najmä pokiaľ ide o oslovovanie zraniteľných skupín, ako aj pre mikropodniky a malé a stredné podniky;

Podpora na zvýšenie zamestnateľnosti stážistov

36. ponúkať stimuly poskytovateľom stáží, aby stážistom ponúkali riadny pracovnoprávny vzťah po úspešnom absolvovaní stáže;
37. využiť príslušné finančné prostriedky a nástroje Únie na zvyšovanie počtu kvalitných stáží, ktoré sa riadia usmernením opísaným v tomto odporúčaní;

Nadväzujúce kroky

38. spoločne s Komisiou pracovať na získavaní údajov o stážach, najmä v záujme informovanosti na účely tvorby politiky.

V Bruseli

*Za Radu
predseda/predsedička*